

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2020 г.

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ за 2020 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** за 2020 г. са в размер на **44 308,8 млн. лв.**, което представлява **101,9 % спрямо годишните разчети² към ЗДБРБ за 2020 година.** Съпоставени с предходната година те нарастват номинално с 260,2 млн. лв. Въпреки негативните ефекти на пандемията върху макроикономическите перспективи по отношение на външната и вътрешната среда и растежа, данъчните и осигурителните приходи отчитат номинален ръст спрямо предкризисната 2019 г. от 1,6 на сто (567,8 млн. лв.).

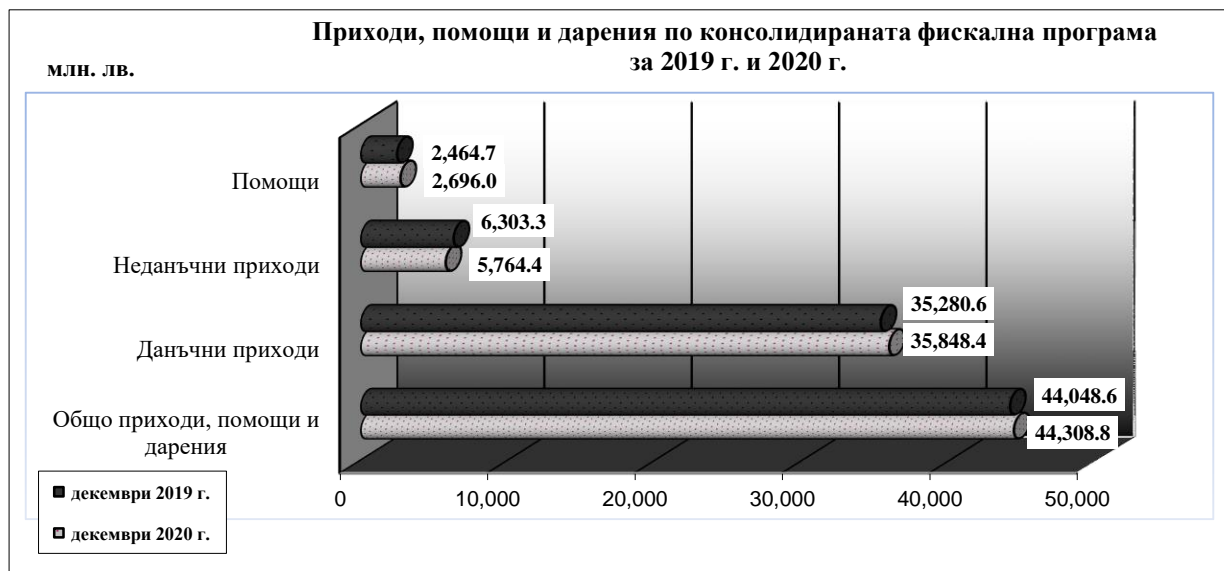
Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **35 848,4 млн. лв.**, което представлява 102,7 % спрямо разчетените за годината. Отчетеното превишение на разчетите в групата основно се дължи на по-високите от планираните постъпления от корпоративни данъци, данъци върху доходите на физическите лица, ДДС и осигурителни вноски. Следва да се посочи, че постъпленията в групата на корпоративните данъци, данъците върху доходите на физическите лица и приходите от осигурителни вноски отчитат номинален ръст и спрямо предкризисната 2019 г.

Данъчните приходи формират 80,9 % от общите постъпления по КФП за годината.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 6 913,6 млн. лв., което представлява 105,1 % спрямо разчета за 2020 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 16 722,4 млн. лв., което представлява 102,5 % спрямо предвидените в ЗДБРБ за 2020 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 203,9 млн. лв., което представлява 99,5 % от годишния разчет. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 11 008,5 млн. лв. или 101,9 % спрямо разчета за 2020 година.

Неданъчните приходи са в размер на **5 764,4 млн. лв.**, което представлява 97,9 % от годишните разчети.

Приходите от **помощи и дарения** за 2020 г. са в размер на **2 696,0 млн. лева.**

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2020 г. възлизат на **47 840,4 млн. лв.**, което е 98,1 % от годишните разчети. За сравнение разходите по КФП за

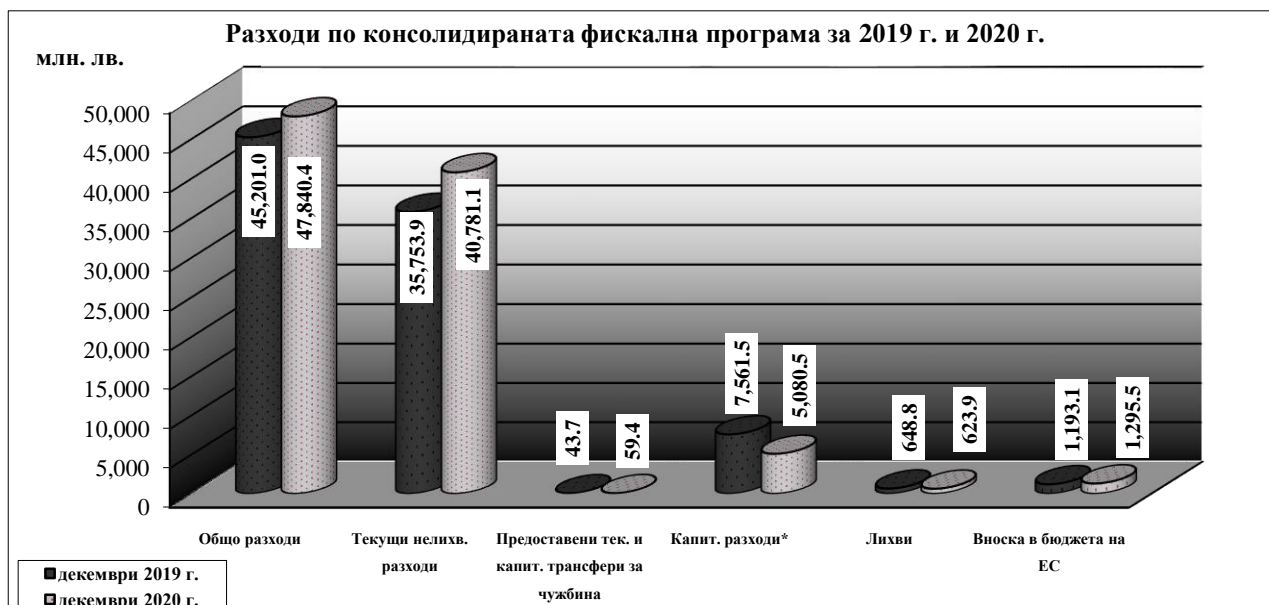
¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Данните са съгласно разчетите към ЗДБРБ за 2020 г. (обн., ДВ, бр. 100 от 20.12.2019 г., изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., изм. и доп., бр. 34 от 9.04.2020 г., бр. 60 от 7.07.2020 г., доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., изм. и доп., бр. 104 от 8.12.2020 г.).

2019 г. бяха в размер на 45 201,0 млн. лева. Извършените по-високи разходи са свързани основно с предприетите социално-икономически мерки за минимизиране на ефектите от кризата, в т.ч. плащания по мярка 60/40, плащания към заетите на първа линия в борбата с пандемията, вкл. разходите за закупуване на медикаменти и ваксини, изплащане на месечни добавки в размер на 50 лева към пенсиите на всички пенсионери за месеците от август до декември, плащания към бизнеса и земеделските стопани, както и други разходи по одобрените мерки. Номинално нарастване, съпоставено с предходната година, има при социалните плащания, разходите за персонал, разходите за субсидии и други, където са отчетени основната част от разходите, свързани със социално-икономическите мерки за борба с пандемията. При съпоставката на капиталовите разходи с предходната година следва да се има предвид ефекта в 2019 г. от извършените разходи по реализирането на проекта за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС, които са с еднократен характер.

Нелихвените разходи са в размер на 45 921,1 млн. лв., което представлява 99,0 % от годишния разчет. **Текущите нелихвени разходи** са в размер на 40 781,1 млн. лева. **Капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 5 080,5 млн. лева. **Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина** са в размер на 59,4 млн. лева. **Лихвените плащания** са в размер на 623,9 млн. лв. (86,1 % от планираните за 2020 година).

Отчетените разходи по основните разходни групи за 2019 г. и 2020 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена през 2020 г. от централния бюджет, възлиза на **1 295,5 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС - Решение на Съвета 2014/335/ЕС, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз, Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на ЕС и Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 г., в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 861,1 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 163,2 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство – 91,0 млн. лв.;
- традиционни собствени ресурси (мита) – 170,6 млн. лв.;

- участие във финансиране на брутно намаление за Нидерландия, Швеция и Дания – 9,6 млн. лв.

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма за 2020 г. е **отрицателно** в размер на **3 531,6 млн. лв.** (3,0 % от прогнозния БВП) и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 3 550,8 млн. лв. и превишение на приходите над разходите по европейските средства в размер на 19,2 млн. лева. Отчита се номинално подобрене на бюджетното салдо по КФП с 1,7 млрд. лв., съпоставено с актуализираните разчети към ЗДБРБ за 2020 година. За това допринасят, от една страна, добрите параметри по изпълнението на приходите и от друга, по-ниските от планираните разходи и вноска на Република България в общия бюджет на ЕС.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.12.2020 г. е **8,6 млрд. лв.**, в т.ч. 8,5 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,1 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ за 2020 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2020 г. ⁵	Отчет декември 2020 г.	Изпълнение спрямо закон 2020 г.
Общо приходи, помощи и дарения	25 145,8	25 854,3	102,8%
-Данъчни приходи	23 026,0	23 770,1	103,2%
Корпоративни данъци	2 487,4	2 714,9	109,1%
ДДФЛ	4 074,6	4 183,9	102,7%
ДДС	10 640,4	11 021,0	103,6%
Акцизи	5 450,0	5 444,5	99,9%
Данък в/у застрахователните премии	44,2	47,0	106,3%
Мита и митнически такси	187,4	209,9	112,0%
Други данъци	142,1	148,9	104,8%
-Неданъчни приходи	2 119,8	2 065,4	97,4%
-Помощи и дарения	0,0	18,7	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	30 333,0	29 988,4	98,9%
- <i>Нелихвени разходи</i>	14 494,3	13 168,6	90,9%
Текущи	11 198,9	11 091,7	99,0%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	28,5	37,3	
Капиталови	3 267,0	2 039,7	62,4%
- <i>Лихви</i>	691,6	585,3	84,6%
По външни заеми	433,0	422,4	97,5%
По вътрешни заеми	258,6	162,9	63,0%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁶	81,1		
- <i>Трансфери за др. бюджети - нето</i>	13 668,5	14 939,1	109,3%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	1 397,4	1 295,5	92,7%
Бюджетен баланс	-5 187,2	-4 134,1	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на **приходите, помощите и даренията по държавния бюджет** за 2020 г. е **25 854,3 млн. лв.**, което представлява 102,8 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2020 година.

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ Данните са съгласно разчетите към ЗДБРБ за 2020 г. (обн., ДВ, бр. 100 от 20.12.2019 г., изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., изм. и доп., бр. 34 от 9.04.2020 г., бр. 60 от 7.07.2020 г., доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., изм. и доп., бр. 104 от 8.12.2020 г.).

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

- **Данъчни приходи**

Размерът на **данъчните постъпления по държавния бюджет** за 2020 г. е **23 770,1 млн. лв.**, което представлява 103,2 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение с 2019 г. постъпленията в групата са близки по размер, като нарастват със 77,3 млн. лв. (0,3 %).

- ✓ **Преки данъци**

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **6 898,8 млн. лв.** или 105,1 % спрямо планираните за годината, като съпоставени с предходната година се увеличават с 204,6 млн. лв. (3,1 %). В частта на преките данъци постъпленията от ДДФЛ бяха по-слабо засегнати от негативните ефекти от пандемията, като към края на годината дори се отчита ръст спрямо 2019 година. Положителен ефект върху постъпленията от тези данъци оказва и приложената веднага след избухването на пандемията мярка за субсидирана заетост, придобила популярност като „60/40“, която спомогна на работодателите, възползвали се от нея, да задържат своите служители и работници. Приходите от **корпоративни данъци** за 2020 г. са в размер на 2 714,9 млн. лв. или 109,1 % спрямо годишния план. Спрямо предходната година постъпленията нарастват с 19,7 млн. лв. (0,7 %). Ръстът в изпълнението при тази група данъци се дължи основно на приходите от нефинансови предприятия, които се повишават с 56,5 млн. лв. (2,4 %) на годишна база, следвани от постъпленията от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които се повишават с 9,7 млн. лв. (13,2 %) спрямо отчета за 2019 година. Приходите от нефинансови предприятия формират основната част от постъпленията от корпоративен данък и представляват 92,5 % от общата сума за отчетния период.

Една от причините за отчетения годишен ръст при тази група данъци се дължи основно на високите авансови вноски през последния месец на годината. Само за декември 2020 г. приходите от корпоративен данък са в размер на 907,3 млн. лв. и са със 162,6 млн. лв. повече (21,8 %) спрямо декември 2019 година. Тези приходи зависят основно от регулярното внасяне на месечните авансови вноски в срок до 15-то число на месеца за който се отнасят, и тримесечните авансови вноски за третото тримесечие, които постъпват - в срок до 15 декември 2020 година.

Върху приходите от корпоративен данък влияе и възможността за промяна на авансовите вноски, направени от нефинансовите и финансовите институции през годината, дължимия годишен корпоративен данък, по реда на чл. 88 от ЗКПО и първоначалното деклариране на тримесечни авансови вноски по чл. 87а, ал. 2 и 3 от ЗКПО, което също влияе на размера на постъпленията за 2020 година. Възможността за промяна в размера на авансовите вноски по корпоративен данък за някои от юридическите лица, е начин за по-точно планиране на сумите, които би следвало да постъпят в бюджета в рамките на съответната данъчна година и намалява постъпленията от изравнителната вноска по ГДД, пренасящи се в касовото изпълнение за следващия данъчен период.

Приходите от **данъци върху доходите на физически лица** са в размер на **4 183,9 млн. лв.** или 102,7 % спрямо заложените в разчета за годината. Тези приходи са със 184,9 млн. лв. повече (4,6 %), спрямо предходната година. Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние има развитието на пазара на труда и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недеklarирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и информационните кампании, провеждани от НАП, мярката 60/40 и други.

По трудови правоотношения приходите от данъка за 2020 г. са 3 486,7 млн. лв., 103,4 % спрямо годишните разчети. Тези приходи са със 198,7 млн. лв. (6,0 %) повече, в сравнение с предходната година. Върху размера на постъпленията влияние оказват: увеличението на минималната работна заплата за страната от 01.01.2020 г.; увеличението на минималните осигурителни прагове за 2020 г.; увеличението на заплатите на служителите в държавната

администрация с 10 % от 01.01.2020 г.; увеличението на заплатите на педагогическия персонал от началото на 2020 г.; промените в броя на наетите лица и заплащането на труда, промените в нивото на безработица и приетите от правителството мерки за преодоляване разпространението и за лечение на COVID-19 и мерките за минимизиране на отрицателните последици за бизнеса и заетостта, които включват: увеличение на средствата за извънреден труд (медицински персонал, полицейски органи и др.); допълнителни възнаграждения на медицинския и немедицинския персонал, ангажиран с пациенти, заболели с коронавирус; мярката „60/40“, чрез която държавата поема изплащането на 60 на сто от осигурителния доход и дължимите осигурителни вноски за сметка на осигурителя; възможността през 2020 г. средства от фонд "Безработица" на ДОО да се разходват и за мерки, свързани със заетостта; увеличение на минималния месечен осигурителен доход за работещите в секторите „Хотелиерство“ и „Ресторантьорство“; увеличение на разходите за персонал в някои администрации, които са натоварени с дейности по овладяване на пандемията и последствията от COVID-19, включително и служители на първа линия, чиито задължения включват обслужване и контрол „на терен“, с пряк контакт с други лица.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка за 2020 г. са в размер на 347,6 млн. лв., което е 93,7 % от годишния разчет. За 2020 г. са постъпили с 27,8 млн. лв. по-малко приходи (7,4 %) спрямо предходната година. Основна причина за намалението на приходите от извънтрудови правоотношения са нереализирани доходи през 2020 г. в резултат от кризата с разпространението на COVID-19. Влияние върху тези приходи оказват и резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 343,9 млн. лв., 105,7 % спрямо годишния разчет. За 2020 г. са постъпили с 14,6 млн. лв. повече (4,4 %) спрямо предходната година.

Постъпленията от окончателния данък върху приходите от лихви от депозити на физическите лица са в размер на 5,8 млн. лева.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** за 2020 г. са в размер на **16 722,4 млн. лв.** или 102,5 % спрямо годишния разчет.

Приходите от ДДС са в размер на **11 021,0 млн. лв.**, което представлява 103,6 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2020 година. След период на изразен спад през второто тримесечие при постъпленията в частта на ДДС, последваха месеци на постепенно възстановяване, като в годишен план това забавяне бе преодоляно и приходите превишават плана за годината. Данъчната основа за ДДС от вътреобщностно придобиване отчита ръст на годишна база, като размерът на ефективно внесения ДДС се увеличава спрямо предходната година. Съпоставено с 2019 г., приходите от ДДС намаляват с 65,2 млн. лв. (0,6 %) поради намалената стопанска активност и влошените макроикономически показатели за потребление, внос, износ, вследствие от въведените ограничителни мерки свързани с пандемията, както и спада на цената на суровия петрол, курса на щатския долар и други. Тези фактори се отразяват основно при постъпленията от ДДС от внос.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* за 2020 г. е 3 497,2 млн. лева., като намалява със 765,8 млн. лв. (18,0 %) в сравнение с 2019 г. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото, както и въведената законодателна промяна от 01.07.2019 г. за възможност за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим за 2020 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 087,3 млн. лв. Стоките с най-значителен дял в

прилагането на този режим са следните: стоки от глава „Руди, шлаки и пепели“ – 718,4 млн. лв. и стоки от глава „Мед и изделия от мед“ – 130,4 млн. лв. Общо 67 икономически оператори са се възползвали от възможността да отложат начисляването на ДДС.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* за 2020 г. възлизат на 7 523,8 млн. лв. и нарастват със 700,6 млн. лв. (10,3 %) спрямо предходната година. Невъзстановеният ДДС към края на 2020 г. е в размер на 88,5 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **5 444,5 млн. лв.**, което е 99,9 % от планираните със ЗДБРБ за 2020 г.

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюневи изделия (52,0 %); горива (42,0 %); алкохолни напитки и пиво (5,2 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (0,7 %). Постъпления от акциз за 2020 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от тютюневи изделия* възлизат на 2 829,9 млн. лева;
- *Акцизите от горива* са в размер на 2 288,7 млн. лева;
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* възлизат на 285,3 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* – възлизат на 40,6 млн. лева.

Едно от основните законодателни изменения, насочено към подобряване на контрола върху стоки с висок фискален риск е въвеждането на система за видеонаблюдение и контрол в данъчните складове, с цел подобряване на събираемостта на приходите, намаляване на сивия сектор и защита на фискалните интереси на държавата, без да се възпрепятства дейността на данъчнозадължените лица. Освен това, с промяна в Закона за държавните резерви и военновременните запаси (ДВ, бр. 65 от 2020 г.) се създаде държавно предприятие „Държавна петролна компания“ към министъра на икономиката, което следва да изпълнява всички функции на държавния резерв за съхранение и обновяване на резервите на петролни енергийни продукти. Целта е чрез участието на държавата в пазара на горива да се подобри конкуренцията на вътрешния пазар, като се очаква положителен бюджетен ефект и увеличаване на постъпленията от акцизи.

Освен промените в данъчното законодателство, влияние върху приходите от акцизи оказват и отчетените обеми на потребление по групи акцизни стоки, динамиката на вноса и ефекта от подобряване на контрола и събираемостта на митническата администрация. Негативните ефекти от пандемията се отразиха главно в свиване при потреблението на горива и алкохолни напитки, което оказва влияние върху размера на постъпленията от акцизи през 2020 година.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **47,0 млн. лв.**, при планирани за годината 44,2 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **209,9 млн. лв.** или 112,0 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2020 г., като заемат 0,9 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение с предходната година събраните мита са с 20,9 млн. лв. (9,1 %) по-малко. Основна причина за отчетения спад са наложените в национален и световен мащаб ограничителни мерки във връзка с разпространението на COVID-19 и произтеклото от това влошаване на показателите за внос, износ и слаба икономическата активност. Намаление в постъпленията от мита за 2020 г. се отчита при следните групи стоки: „Пластмаси и пластмасови изделия“ - приходите са с 3,1 млн. лв. (16,7 %) по-малко спрямо 2019 г.; „Чугун, желязо и стомана“ - за 2020 г. постъпленията намаляват с 2,6 млн. лева (75,9 %) в сравнение с 2019 г.; „Изделия от чугун, желязо и стомана“ - спадът е в размер на 2,6 млн. лв. (32,8 %) спрямо постъпленията за 2019 г.; „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“ – отчетен е спад с 2,5 млн. лв. (12,0 %) на годишна база и „Алуминий и изделия от алуминий“ –

постъпленията са с 2,4 млн. лв. (16,7 %) по-малко на годишна база. В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай, като за 2020 г. постъпленията възлизат на 107,9 млн. лв. и са с 6,9 % по-малко спрямо 2019 година. Те формират 51,4 % от общия обем на митата за периода. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия, които са в размер на 21,8 млн. лв. и отчитат намаление с 19,4 % на годишна база. Тези постъпления имат относителен дял от 10,4 % от всички мита. Следват приходите от мита при внос на стоки с произход САЩ, които възлизат на 12,6 млн. лв., като се повишават с 14,9 % и представляват 6,0 % от всички мита. Приходите от внос на стоки с произход Малайзия са в размер на 6,8 млн. лв. към края на 2020 г. и отчитат повишение с 85,1 % на годишна база. Тези постъпления имат относителен дял от 3,2 % от всички мита. Следват приходите от мита за стоки с произход Япония, които са в размер на 6,1 млн. лв. към края на 2020 г. и отчитат спад с 27,0 % на годишна база. Тези постъпления имат относителен дял от 2,9 % от всички мита. Приходите от внос на стоки от Еквадор са в размер на 5,9 млн. лв., като намаляват с 6,2 % и формират 2,8 % от всички мита.

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет за 2020 г. са в размер на **148,9 млн. лв.** или 104,8 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2020 година. В сравнение с предходната година приходите от тази група данъци са с 2,0 млн. лв. (1,3 %) по-малко.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет за 2020 г. са в размер на **2 065,4 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и други.

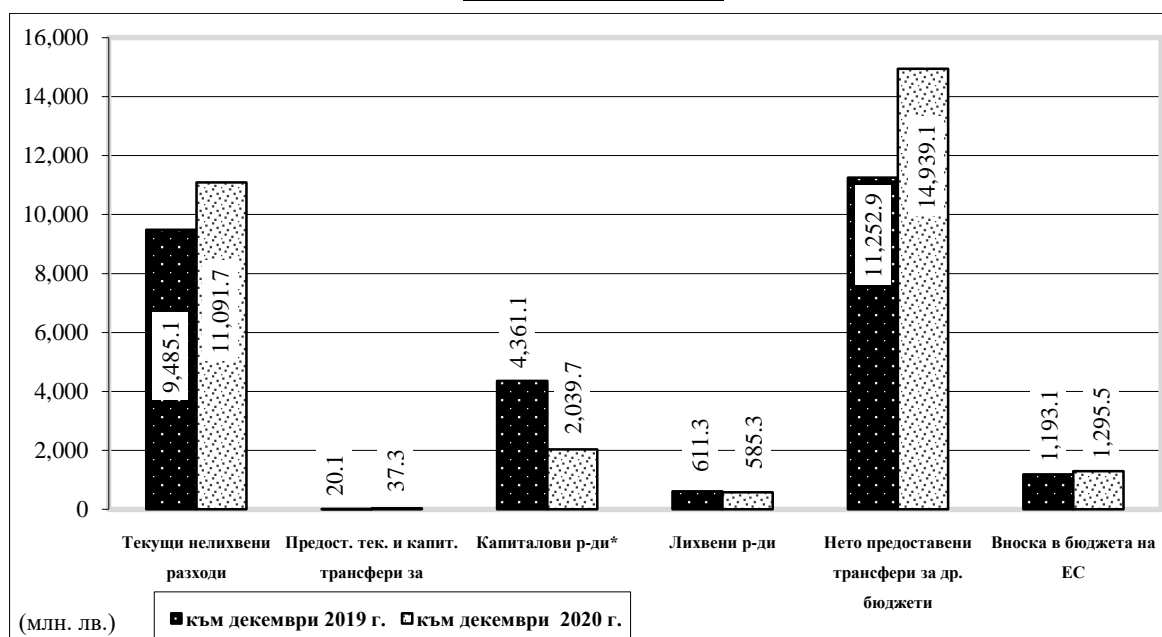
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет за 2020 г. са в размер на **18,7 млн. лв.** и са по бюджетите на министерствата и ведомствата.

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2020 г. е **29 988,4 млн. лв.** или 98,9 % от предвидените със ЗДБРБ за 2020 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС за 2019 г. и 2020 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2020 г. са в размер на **13 168,8 млн. лв.**, което представлява 90,9 % от годишния разчет. Съпоставени с данните за 2019 г., нелихвените разходи намаляват с 697,7 млн. лв. През месец август 2019 г. бе извършен разход по бюджета на Министерството на отбраната за инвестиционен проект „Придобиване на нов тип боен самолет“ за Военновъздушните сили на Република България, което има еднократен ефект в 2019 г. Поради тази причина при съпоставката на разходите с предходната година се отчита намаление, което е в частта на капиталовите разходи по държавния бюджет.

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 5 825,8 млн. лв. или 100,7 % спрямо планираните за 2020 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 729,2 млн. лв. или 93,2 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 229,7 млн. лв. или 87,9 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 37,3 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 1 307,0 млн. лв. или 120,0 % спрямо планираните за годината. От тях 174,2 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 148,1 млн. лв. (в т.ч. 3,2 млн. лв. за предотвратяване на последици от стихийни бедствия – ПМС № 250/04.09.2020 г. и ПМС № 352/10.12.2020 г.) са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и 53,9 млн. лв. (в т.ч. 21,1 млн. лв. са допълнителни субсидии по ПМС 114/28.05.2020 г.) за „Български пощи“ ЕАД. През 2020 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 350,1 млн. лв., от които 212,6 млн. лв. държавна помощ; 75,7 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 57,7 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 3,6 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 2 039,7 млн. лева.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.12.2020 г. са в общ размер на **585,3 млн. лв.** или 84,6 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на **422,4 млн. лв.**, в т.ч. 394,6 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства са в размер на 27,8 млн. лв. (от които 3,3 млн. лв. са по заемите с краен бенефициент търговско дружество).

През отчетния период не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет за 2020 г. са в размер на **162,9 млн. лв.** и представляват лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Платените лихви и отстъпки по ДЦК, емитирани на аукционен принцип са в размер на 179,5 млн. лева. Реализираните при аукционите премии над номинала от емисии ДЦК към 31.12.2020 г. (отчетени в намаление на разходите за лихви по вътрешния дълг) съответно (-17,6) млн. лева.

Нетният размер на трансферите по държавния бюджет за 2020 г. е **14 939,1 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 5 469,3 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 4 428,5 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 647,0 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 399,0 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 5,2 млн. лева;

- на социалноосигурителните фондове (нето) – 7 787,4 млн. лв., което представлява 106,0 % спрямо годишния разчет;
 - на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 902,9 млн. лв., 118,7 % спрямо годишния разчет.
- Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през 2020 г. от централния бюджет, възлиза на **1 295,5 млн. лева**.
- **Бюджетното салдо по държавния бюджет за 2020 г. е отрицателно** в размер на **4 134,1 млн. лева**.
- **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.12.2020 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 5 410,0 млн. лева (в т. ч. 0,9 млн. лв. получени погашения по предоставени кредити на други държави).

На 23 септември 2020 г. е осъществено успешно емитиране на облигации на международните капиталови пазари (МКП) в общ размер на 2 500,0 млн. евро (в т.ч. 10-годишни в обем 1 250,0 млн. евро номинална стойност, 30-годишни – 1 250,0 млн. евро номинална стойност). Постъпленията по централния бюджет от емисиите на МКП възлизат на 4 826,7 млн. лв.

През отчетния период по централния бюджет са **усвоени** 782,3 млн. лв. по заеми от чужбина. Средствата са усвоени, както следва:

✓ 300,0 млн. евро (586,7 млн. лв.) на три транша (3, 4 и 5) от по 100,0 млн. евро – по Финансов договор между Република България и Европейската инвестиционна банка за финансиране на проект „България – съфинансиране по Фондовете на ЕС 2014 – 2020 г. (СПЗ)⁷“

✓ 100,0 млн. евро (195,6 млн. лв.) - трети транш по Рамково споразумение за заем между Банката за развитие на Съвета на Европа и Република България, Механизъм за съфинансиране на проекти, изпълнявани със средства от ЕС по оперативните програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014-2020 г.

Извършените погашения по заеми от чужбина по централния бюджет възлизат на 200,0 млн. лв. и са, както следва:

- ✓ 95,3 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие;
- ✓ 35,3 млн. лв. към Европейската инвестиционна банка;
- ✓ 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа;
- ✓ 59,7 млн. лв. към Дойче Банк по заеми Schuldschein.

По **държавните инвестиционни заеми**, управлявани от министерства и ведомства, и ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество през отчетния период няма **усвоени** средства. През месец юли МРРБ е извършило възстановяване по сметка на Световна банка на неусвоена остатъчна сума по „Проект за развитие на общинската инфраструктура“, в размер на (-1,8 млн. лв.).

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 129,4 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 19,7 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с държавни ценни книжа по централния бюджет (позиция във вътрешното финансиране):

⁷ Структурен програмен заем

В края на месец декември 2020 г. е реализирано положително нетно вътрешно финансиране на бюджета с държавни ценни книжа (ДЦК) в размер на 184,9 млн. лева. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 1 197,7 млн. лв. или са емитирани 1 200,0 млн. лв. ДЦК на обща номинална стойност, както следва: петгодишни облигации в обем 600 млн. лв. номинална стойност и облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 600 млн. лева. През месец декември не са провеждани аукциони.

Отчетените погашения за периода са в размер на 1 012,8 млн. лв., в т.ч. през януари 2020 г. МФ погаси емисия 7-годишни ДЦК от 2013 г. в обем от 165 млн. евро (322,7 млн. лв.); през февруари 2020 г. е изплатена емисия 5-годишни ДЦК от 2015 г. в размер на 400 млн. лв. номинална стойност.; през юли 2020 г. е изплатена емисия 10-годишни ДЦК от 2010 г. в обем на 290,1 млн. лева.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) за 2020 г. са в размер на **11 230,3 млн. лв.** или 102,8 % спрямо годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 11 008,5 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 7 956,5 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 3 051,9 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове за 2020 г. са в размер на **18 965,1 млн. лв.**, което представлява 104,0 % спрямо разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 13 288,7 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 4 478,9 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите приходи, помощи и дарения по бюджетите на общините за 2020 г. са в размер на **2 371,3 млн. лв.** или 93,4 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2020 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 069,8 млн. лв. или 98,4 % от разчетите към ЗДБРБ за 2020 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 301,5 млн. лв., което е 89,5 % от годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 54,0 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети са в размер на **7 304,3 млн. лв.** или 108,6 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2020 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 6 445,7 млн. лв. (112,2 % спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 821,5 млн. лв. или 86,8 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 37,1 млн. лв. или 111,6 % спрямо разчета за годината.